

Združenje žrtev okupatorjev
1941-1945 Kranj
Slovenski trg 1, p.p. 12
4000 Kranj

Poštnina plačana
pri pošti 4101 Kranj

»OPTIMIST«

št. 46

M A R E C 2018

OB IZIDU ŠESTINŠTIRIDESETE ŠTEVILKE »OPTIMISTA«

Pred vami je 46. št. biltena »OPTIMIST«, kjer vas seznanjamo z novicami, poročili in obvestili.

Ob tej priliki vas še vedno prosimo, da nam pošljete svoje spomine oz. zgodbe na čase, ko ste svoja mlada leta preživljali kot izgnanci daleč od svojega doma.

Čeprav so dogodki že zelo oddaljeni in niso preveč lepi, toda pozabiti se kljub temu ne smejo, pa tudi naši člani in vaši sotrpini te zgodbe radi berejo, saj se v njih vidijo tudi sami. Veseli bomo vseh vaših spominov.

ČLANI ODBOROV ZDRUŽENJA:

<u>Izvršni odbor</u>	<u>Nadzorni odbor</u>	<u>Častno razsodišče</u>
ROVAN FRANC	ROVTAR STANA	GABRIJEL LOJZKA
STANE SLADIČ	GERJEVIČ DARINKA	SINKOVIČ IVAN
GERJEVIČ FRANC	KNEZ ANTON	KUNČIČ VIDA
MIŠIČ JOŽICA	PODGORŠEK IVAN	
KATNIK ANA		
PIRC JELKA		
GUSTINČIČ FRANC		
KARUN JANEZ		
KNEZ JOŽICA		
KRISTAN IVAN		

≈≈≈

OBVESTILO - DELOVNI ČAS in NASLOV SPLETNE STRANI

Pisarna Združenja bo tudi v letu 2018 odprta samo **dvakrat** na teden, in sicer v **PONEDELJEK in SREDO od 9,00 – 12,00 ure.**

Naš spletni naslov je: <http://www.zdruzenje-zrtev.si>

Kdor ima možnost lahko s pridom izkoristi dostop do spletne strani in se informira o našem delu.

OBVESTILO O PRESELITVI: Vse člane ZŽO, ki nas obiskujete v pisarni v Mestni občini Kranj obveščamo, da smo se preselili v sosednji prostor – soba številka 5, ker je prostor, v katerem smo bili, občina odstranila in priključila k hodniku pred dvorano. Vse ostalo je kot prej.

PLAČILO ČLANARINE:

Članarina za leto 2018 je **10,00 €**, kamor je vključen tudi »OPTIMIST«.

Plačevanje članarine poteka na isti način kot doslej. Kranjčani in okoličani lahko plačajo v pisarni, ostali pa preko transakcijskega računa: 05100-8000057707 ali po poštni nakaznici.

IZVRŠNI ODBOR

Vse, ki prejemate naš bilten »Optimist« prosimo, da obvestijo tudi svoje prijatelje, znance in sorodnike, da imajo možnost spremljanja novic o našem delu tudi preko spletne strani. Tam lahko preberejo vsa tekoča dogajanja in kaj se v združenju dela.

Spletni naslov je: <http://www.zdruzenje-zrtev.si>

Člani in nečlani pa lahko komunicirajo z nami tudi po elektronski pošti, na naslovu: zzokranj@siol.net

Kot smo vas že obveščali v OPTIMISTU, da smo iz posnetega materiala o dogodkih med II. svetovno vojno v Posavsko – Obsoteljskem pasu, sedaj že uredili enourni film v slovenskem in nemškem jeziku.

Če koga zanimajo pripovedi žrtev iz teh krajev, lahko dobijo ta DVD pri našem Združenju. Cena tega DVD-ja je samo 10 € Za naročilo lahko kontaktirate na tel: 04 2373 553 ali po e-pošti: zzokranj@siol.net. Še naprej pa se bomo trudili urejati materiale za druge dele Slovenije...

O B V E S T I L O!**6.000,00 € odškodnine žrtvam vojnega nasilja ???**

Dne 27.2.2018 je na RTV Ljubljana, g. Milan Brglez posredoval novico s katero je, kot predsednik Državnega zbora Republike Slovenije, obvestil slovensko javnost in žrtve vojnega nasilja v času od 1941-1945, da bo SMC, vložil predlog zakona o povračilu premoženjske škode iz II. svetovne vojne, ki rešuje zadnje veliko odprto vprašanje poprave krivic iz zgodovine naše države.

Brglez »naslavlja nepravilno obravnavo tistih, na katere sta tako naša nekdanja skupna država, kot samostojna RS, kratko malo pozabili«. Predlog vloženega zakona delno temelji na osnutku, pripravljenem leta 2008.

Novi predlog pa v nasprotju z osnutkom ne predvideva realne odškodnine za odvzeto premoženje, ampak zgolj simbolično v vrednosti 6.000 evrov, izplačano v dveh obrokih fizičnim osebam s statusom žrtve vojnega nasilja. Za izplačevanje odškodnine bo skrbel Slovenski državni holding (SDH), ki je bil že v preteklosti, kot slovenska odškodninska služba, pristojen za popravilo krivic po različnih zakonih. Sredstva za izplačilo se bodo zagotavljala iz relevantnih meddržavnih sporazumov, zlasti z Nemčijo, finančnega in stvarnega premoženja ter državnega proračuna. Finančne posledice predloga zakona, po Berglezovih pojasnilih, znašajo 180 milijonov evrov.

»S tem dokončno izpolnjujemo zavezo iz 23 let starega zakona o žrtvah vojnega nasilja, na podlagi katerega je bila žrtvam do danes poplačana le nematerialna škoda«, je pojasnil Brglez, ki predvideva, da bo predlog zakona sprejet na aprilski seji DZ.

S tem obvestilom vas opozarjamo, da bodite pozorni (predvsem v aprilu), ko bo posredovano obvestilo v medijih o sklepu Državnega zbora.

PISMO PREDSEDNIKU RS

Dne 5.2.2018 smo **predsedniku Republike Slovenije, gospodu Borutu Pahorju** poslali naslednje pismo s 6-imi prilogami.

Spoštovani!

Ugotavljamo, da nobena vlada v samostojni Sloveniji po osamosvojitvi, ni sprejela zakona o poplačilu materialne vojne škode iz II. svetovne vojne, kakor je bilo v Zakonu o žrtvah vojnega nasilja z leta 1996 določeno, in sicer, da omenjeni zakon materialne vojne škode ne obravnava zato, ker bo o materialni vojni škodi sprejet posebni zakon, le-tega pa nobena vlada ni dala v procedure za sprejem v DZ.

Naše združenje je v letu 2016 in 2017 poslalo več dopisov na Vlado in državni zbor in tudi vsem poslanskim skupinam v DZ, s predlogom osnutka zakona o poplačilu materialne vojne škode v seznanitev njegove vsebine, ali je tak osnutek zakona primeren za nadaljnjo proceduro in sprejem v DZ.

Zelo žalostno in resnično! Nihče se do sedaj na naš poslan osnutek zakona ni pozitivno odzval. Očitno smo mi v našem združenju, kot žrtve II. svetovne vojne moteči, tako kot tudi člani ZZB za vrednote NOB. Na RTV smo videli, kako je gospod Mahnič grozil z varnostniki gospodu Turnšku, kot predsedniku ZZB za vrednote NOB Slovenije.

Vse tiste državne institucije, ki bi že takoj po osamosvojitvi morale poskrbeti, da bi se ta pereč problem materialne vojne škode rešil, se do tega velikega problema ignorantsko in neodgovorno obnašajo.

Sedanja vlada Mira Cerarja ima še veliko politično moč v parlamentu in pričakujemo, da bo omenjeni osnutek zakona dala v proceduro za sprejem v parlamentu.

Ne glede na dosedanje ignorance vladnih institucij do nas žrtev II. svetovne vojne, vas sedaj prosimo, da pričnete takoj ukrepati na tem problemu, da se ta pereč problem materialne vojne škode še v tej vladi reši.

Sicer nameravamo na prvem razširjenem sestanku Izvršnega odbora našega Združenja predlagati protestno ukinitvev združenja, in prenehati delovati kot društvo s posebnim pomenom.

Kljub slabim izkušnjam glede sodelovanja med različnimi institucijami, pričakujemo **pismen odgovor**, kdaj se bo pričelo z delom na tem problemu. Še vedno smo pripravljeni sodelovati.

V prilogi vam pošiljamo odgovore vladnih institucij.

S spoštovanjem

Predsednik
Franc Rovar

Datum: 13. 12. 2017

**Zadeva: VIŠINE DENARNIH PREJEMKOV po vojnih zakonih za leto 2018
ODMERNNA OSNOVA po Zakonu o vojnih invalidih za leto 2018
LETNI PREJEMEK vojnih veteranov za leto 2018**

Enako kot pretekla leta vas seznanjamo z višinami denarnih prejemkov po vojnih zakonih, z višino odmerne osnove po Zakonu o vojnih invalidih, z višino letnega prejemka v letu 2018 in podobno.

Glede te vsebine za leto 2018 velja, kot sledi v nadaljevanju.

V primeru denarnih prejemkov po vojni zakonodaji gre za transferje posameznikom, ki se usklajujejo na podlagi Zakona o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji.

Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819) določa v 66. členu (usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom), da se transferji posameznikom in gospodinjstvom, ki se usklajujejo na podlagi Zakona o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 114/06, 59/07 – ZŠtip, 10/08 – ZVarDod, 71/08, 98/09

– ZIUZGK, 62/10 – ZUPJS, 85/10, 94/10 – ZIU, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF in 96/12 – ZPIZ-2; v nadaljnjem besedilu: ZUTPG) do 31. decembra 2018 ne usklajujejo, razen osnovnega zneska minimalnega dohodka iz prve alineje 5. člena ZUTPG.

Navajamo tudi vsebino določbe 65. člena (izredna uskladitev pokojnin v letu 2018 in zagotavljanje sredstev ZPIZ-u v letih 2018 in 2019), ki določa, da se v letu 2018 pokojnine in drugi prejemki, priznani na podlagi pravic iz prvega odstavka 3. člena, prejemki iz 389., četrtega odstavka 392., 404. in 405. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 63/13 – ZIUPTDSV, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 40/17 in 65/17; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2), razen letnega dodatka in dodatka za pomoč in postrežbo, poleg redne uskladitve v skladu z določbami 105., 106. in 107. člena ZPIZ-2, v aprilu izredno uskladijo v višini 1,1 odstotka.

Glede na navedeno pravno podlago to pomeni, da se valorizacija denarnih prejemkov po vojnih zakonih v letu 2018 ne bo izvedla. Ni tudi uskladitve osnov po vojnih zakonih!

Višine mesečnih denarnih prejemkov po vojnih zakonih (Zakonu o vojnih invalidih, Zakonu o žrtvah vojnega nasilja, Zakonu o vojnih veteranih) od 1. januarja 2018 vam posredujemo v obliki Tabele kot prilogo teh Usmeritev – **Tabela od točke A do točke H**

Za obdobje od 1. januarja 2018 dalje veljajo tudi naslednje višine:

- odmerne osnove po Zakonu o vojnih invalidih (1.104,77 EUR);
- osnove za ugotavljanje pravice do invalidskega in družinskega dodatka in za določanje njune višine (497,15 EUR);
- osnove za ugotavljanje pravice do veteranskega dodatka in za določanje njegove višine (497,15 EUR);
- osnove za odmero oskrbnine (552,39 EUR) in
- letnega prejemka po Zakonu o vojnih veteranih (1.104,77 EUR).

Tudi nadalje se uporablja enaka višina dohodkovnega kriterija za opredelitev vzdrževanega družinskega člana (497,15 EUR).

Če bodo sprejete spremembe zakonodaje, ki se bodo nanašale na obravnavano vsebino, zlasti v zvezi z usklajevanjem, vas bomo seznanili na primeren način. Dotlej velja kot zapisano zgoraj.

Zagotovitev starostne ali invalidske pokojnine v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2C), ki je začel veljati 1. oktobra 2017, bo lahko imela vpliv na upravičenost do dodatkov po vojni zakonodaji za obdobje od 1. januarja 2018 dalje. Sprememba v višini istega prejemka med letom (konkretno v letu 2017) vpliva na upravičenost in odmero dodatkov za obdobje od 1. januarja 2018 dalje. Seznanjeni smo s primeri, ko zagotovitev pokojnine v višini 500 EUR presega veljavno osnovo za dodatke za leto 2018 in pomeni posledično izgubo dodatka. Predlagamo, da upravičence, glede katerih bo imela vpliv omenjena sprememba, čim prej seznanite z zelo verjetno izgubo dodatka z letom 2018. Pojasnite jim glede dolžnosti vračila akontativno prejetih zneskov dodatkov v letu 2018 na podlagi odločb iz leta 2017.

S spoštovanjem,

Pripravil/a:

Jelka Janež Tavčar, univ. dipl. prav.

Dragica BAC
GENERALNA DIREKTORICA

- **Tabela** od točke A do vključno H

...

VIŠINE MESEČNIH DENARNIH PREJEMKOV UPRAVIČENCEV PO ZAKONU O VOJNIH INVALIDIH IN PO ZAKONU O ŽRTVAH VOJNEGA NASILJA, Z UPOŠTEVANJEM ODMERNE OSNOVE OD 1.1.1997 NAPREJ V VIŠINI 121.728,00 SIT TER SKLEPOV UPRAVNEGA ODBORA ZAVODA ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE O USKLADITVI POKOJNIN OD 1.6.1997 - od 1. januarja 2018 dalje znašajo:

ZNESKI V EUR

A: OSEBNA INVALIDNINA

SKUPINA INVALIDNOSTI	ODSTOTEK INVALIDNOSTI	ODSTOTEK ODMERE	VIŠINA OD 1. 1. 2018 DALJE
I.	100%	100%	1.104,77
II.	100%	73%	806,48
III.	90%	55%	607,62
IV.	80%	41%	452,96
V.	70%	29%	320,38
VI.	60%	18%	198,86
VII.	50%	14%	154,67
VIII.	40%	8%	88,38
IX.	30%	6%	66,29
X.	20%	4%	44,19

B: DODATEK ZA POMOČ IN POSTREŽBO

STOPNJA DODATKA	VIŠINA OD 1.1.2018 DALJE - »IZKLJUČNO ALI PRETEŽNO VOJNA INVALIDNOST« (drugi odst. 25. čl. ZVI)
I.	1.104,77
I. s 25 % povečanjem	1.380,97
II.	552,39

C: DODATEK ZA POSEBNO INVALIDNOST

STOPNJA DODATKA	ODSTOTEK ODMERE	VIŠINA OD 1. 1. 2018 DALJE
I.	25%	276,19
I. s povečanjem	35%	386,67
II.	19%	209,91
III..	12%	132,57
IV.	6%	66,29

E: DRUŽINSKA INVALIDNINA po drugem odstavku 63. člena Zakona o vojnih invalidih (glej Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vojnih invalidih (Zvojl-A) – Uradni list RS, št. 19/97 - zneski za vsakega od članov od 1. januarja 2018 dalje

Vrsta invalidnine	En član	Dva člana	Trije člani	Štirje člani
po padlem borcu	464,00	265,15	198,86	165,72
po padlem borcu s povečanjem	510,40	291,66	218,74	182,29
po drugi osebi	232,00	132,57	99,43	82,86

F: Višine DOŽIVLJENJSKIH MESEČNIH RENT žrtev vojnega nasilja na podlagi Zakona o žrtvah vojnega nasilja, ki veljajo od 1. januarja 2018 dalje (za en mesec nasilja po zakonu)

Osnove za	brez zaokrožanja	okrajšano	zaokroženo
Taboriščnike, ukradene otroke in zapornike	3,134529485 €	3,13 €	3,13 €
Izgnance in internirance	2,089686323 €	2,08 €	2,09 €
Deportirance in begunce	1,253811794 €	1,25 €	1,25 €

G: MESEČNE RENTE vojaških vojnih invalidov po Zakonu o posebnih pravicah žrtev v vojni za Slovenijo 1991 (Ur. l. RS št. 49/97, 19/2000 Skl. US: U-I-140/96, 114/2006-ZUTPG), ki veljajo od 1. januarja 2018 dalje

SKUPINA INVALIDNOSTI	ODSTOTEK INVALIDNOSTI	ODSTOTEK ODMERE	VIŠINA OD 1. 1. 2017 DALJE
I.	100%	100%	460,74
II.	100%	100%	460,74
III.	90%	90%	414,67
IV.	80%	80%	368,59
V.	70%	70%	322,52
VI.	60%	60%	276,44
VII.	50%	50%	230,37
VIII.	40%	40%	184,30
IX.	30%	30%	138,22
X.	20%	20%	92,15

H: DODATEK ZA POMOČ IN POSTREŽBO PO PREDPISIH O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU:

Tretji odstavek 25. člena Zakona o vojnih invalidih določa dodatek za pomoč in postrežbo v višini po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, če je vojnemu invalidu potrebna pomoč in postrežba na podlagi izključno ali pretežno druge invalidnosti.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD in 102/15) v 103. členu opisno določa višino zneskov dodatka za pomoč in postrežbo v določenem odstotku od zneska najnižje pokojninske osnove, veljavne za zadnji mesec pred njegovo uveljavitvijo. Ta je znašala 551,16 evrov. Na podlagi navedenega člena zakona je Svet Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije na seji dne 16. januarja 2013 sprejel SKLEP o zneskih dodatka za pomoč in postrežbo, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 9/2013 dne 30. 1. 2013. Zneski po navedenem sklepu še vedno veljajo in tudi v letu 2018 ni predvidene uskladitve. Tako je

- višina dodatka za pomoč in postrežbo za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb od 1. januarja 2018 dalje 292,11 EUR;
- višina dodatka za pomoč in postrežbo za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb od 1. januarja 2018 dalje 146,06 EUR.

V navedenih višinah se zagotavlja dodatek za pomoč in postrežbo po 125. členu Zakona o vojnih invalidih.

Na podlagi 13. člena Zakona o vojnih veteranih je vojni veteran upravičen do dodatka za pomoč in postrežbo ob pogojih in v višini po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Tako je

- višina dodatka za pomoč in postrežbo pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb od 1. januarja 2018 dalje 292,11 EUR;

- višina dodatka za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb od 1. januarja 2018 dalje 146,06 EUR in
- višina dodatka za najtežje kategorije upravičencev (ki potrebujejo 24-urni nadzor svojcev in obvezno strokovno pomoč za stalno izvajanje zdravstvene nege) od 1. januarja 2018 dalje 418,88 EUR.

SPOMINSKA SLOVESNOST NA POKOPALIŠČU ŽALE V LJUBLJANI

Kot vsako leto nas je tudi letos Veleposlaništvo ZRN v Ljubljani povabilo na udeležbo spominske slovesnosti na pokopališču Žale v Ljubljani. Ob slovesnosti smo na poti po pokopališču najprej obiskali partizanski spomenik in nemško pokopališče, kjer je veleposlanik gospod Klaus Riedel položil venca in imel krajši govor ob dnevu žalovanja za žrtvami vojne.

Iz našega Združenja smo se dogodka udeležili trije člani.

Gospod Klaus Riedel se nam je na koncu osebno zahvalil za udeležbo.

Spominska slovesnost na Žalah v Ljubljani

OBISKI NAŠIH ČLANOV

Vsak mesec obiščemo vsaj 2-3 člane, ki praznujejo rojstni dan. Obiskov so zelo veseli in nam ob tej priliki povedo marsikatero zgodbo iz časov, ko so bili izgnani ali v pregnanstvu. Prav vsakemu, ki praznuje v določenem mesecu in ga ne moremo obiskati, pa pošljemo pisne čestitke.

Oktobra smo za rojstni dan obiskali Oražem Franca iz Bašlja

V decembru smo obiskali Štrukelj Vero iz Kranja

V januarju 2018 smo za rojstni dan obiskali Pirc Franca iz Mlake pri Kranju

Februarja smo obiskali za rojstni dan Lojzko Gabrijel iz Zg. Bitnja pri Kranju.

UMRLI ČLANI V LETU 2017

	datum roj.	stanujoč	umrl/a
Zorenč Kristina	03.08.1927	DU Radovljica	Avgust 2107
Šmelcer Jože	17.02.1933	Predoslje 84, Kranj	Oktob. 2017
Hafner Ema	01.01.1938	Zg. Bitnje 238	Oktob. 2017
Uranič Veronika	15.02.1926	Okroglo 22, Naklo	Sept. 2017
Klakočar Anton	08.01.1930	Sr. Bela 41, Predd.	Novemb.2017
Karun Anton	14.06.1940	Visoko 101, Visoko	Novemb.2017
Saje Ana	04.07.1929	Šorlijeva 19, Kranj	Novemb.2017
Fister Ljudmila	05.09.1924	Jamnik 13, Besnica	Decemb.2017

Ponovno prosimo vse člane in njihove sorodnike, da nas obveščate o spremembah naslovov ter o umrlih. Podatke rabimo za urejanje članstva.

ZBIRKA SPOMINOV NA IZGNANSTVO

Vsi, ki prejimate našo publikacijo »Optimist« veste, da poleg vseh obvestil in dogodkov, ki so se zgodili v določenem obdobju, na koncu vedno objavimo tudi eno zgodbo ali pesem, ki jo je napisal kdo od naših članov in opisuje doživljanja in zgodbe iz časa izgnanstva in po vrnitvi v domovino.

Teh zgodb smo objavili že kar nekaj, pa verjamemo, da vas je še veliko, ki bi lahko kaj povedali, oz. napisali v zvezi z dogodki in občutji v tistem času. Zato ponovno prosimo, napišite ali pa povejte mlajšim da bodo zapisali te spomine, da se ta polpretekla zgodovina ne bo pozabila, in da bodo naši zanamci seznanjeni s takratnimi dogodki.

Vse do sedaj objavljene zgodbe pa bomo v kratkem natisnili v enem zvezku, ki ga boste tudi prejeli.

SPOMINI, KI NAJ SE ZAPIŠEJO IN SE NE SMEJO POZABITI:

Spomine je zapisal Pavel Povodnik iz Kostanjevice na Krasu

POŽIG DRUŽINE POVODNIK, HIŠE, TRGOVINE IN MLINA

Po kapitulaciji Italije se je pod vasjo Kostanjevica na Krasu utaborila partizanska garibaldinska četa. Moj oče je imel na začetku vasi trgovino in ob njej mlin. Ta partizanska četa je večkrat prišla v trgovino k očetu.

Nekega dne je en član te čete prišel in deloval kot vohun. Odšel je k Nemcem v Gradisco, kjer je bila nastanjena nemška enota SS, katere je tudi sam postal član. Ta čas je bila to najmočnejša četa v tistem okrožju. Kot vohun je hotel škodovati partizanom in tako je 17.1.1944 pripeljal s seboj v vas še okoli 200 nemških vojakov.

Ker pa je moj oče pomagal partizanom, so ti nemški vojaki požgali hišo in družino. Najprej so požgali hišo, potem pa odpeljali vse člane naše družine v klet, jih zaprli in minirali. V kleti so ubili očeta Povodnik Jožefa, mater Pavlo, dve sestri – Vero in Marijo, por. Urdih ter dva otroka Milana in Renata, stara komaj 3 in 6 let.

Po miniranju so trgovino in mlin popolnoma sežgali. Živino, ki smo jo imeli so odpeljali. Med tem dogodkom sem bil odsoten, ker sem bil v partizanih, pri IX. korpusu. V vas sem prišel dva dneva po tem groznem dogodku in namesto doma našel požgano hišo in vso mojo družino pokopano pod ruševinami.

Odlomek iz svojih spominov je napisala **Darinka Ržišnik** – Koritno iz Bleda

Moji spomini – takrat desetletne deklice

Zgodilo se je v nedeljo – 2. avgusta 1942 – zjutraj ob 8.00 uri. Trop vojakov v rjavih uniformah je vdrl v hišo. Vsevprek so vpili, da moramo v 10 minutah zapustiti dom. Bila sem zelo prestrašena, padla sem na kolena in vsa objokana prosila, naj nas vendar pustijo doma. Eden od vojakov je že dvignil puškino kopito, da bi me udaril. Na srečo mu je njegov nadrejeni to preprečil.

Danes sem stara že 80 let, a groza in strah ob tem dogodku še vedno živita v meni.

Našo štiričlansko družino – očeta, mamo, enoletno sestro, dvoletnega brata, petnajstletnega brata in mene, desetletno deklico – so s tovornjakom odpeljali v Kranj

na sedež gestapa. Očeta so dolgo zasliševali, ga mučili in pretepali, proti večeru pa so ga odpeljali v zapore v Begunje, nas pa v Šentvid.

Mlajša sestra Stana je hudo zbolela. Ker ni bilo prave hrane, pa še te izredno malo, jo je mučila huda driska. Mama jo je zavijala v rjuho, pa ni nič pomagalo. Včasih se sprašujem, kako je preživela, na slamnatem ležišču v veliki, hladni dvorani. Po nekaj tednih negotovosti, strahu in bojazni, ali bomo še kdaj videli očeta, so nas preselili v grad Goričane pri Medvodah. Od tam pa so nas s tovornim vlakom odvezli v taborišče na Bavarsko.

Po treh mesecih so tudi očeta iz begunjskih zaporov prepeljali k družini v Mattenheim. Vsak dan je iz taborišča hodil na prisilno delo. Na žalost oče ni dočakal dne, ko bi lahko prejel skromno povračilo, odškodnino za svoje trpljenje in garanje. V domovino smo se vrnili 9. maja 1945, po enotedenskem pešačenju. Toda naša hiša, naš dom je bil zaseden. Dobili smo sobico s 6 m² – za nas 6, a bili smo presrečni, da smo spet doma!

Spominjam se, da je bilo z nami še nekaj drugih izgnancev, ki so se tudi vračali domov. Ne morem pozabiti sina, ki je svojo 84-letno onemoglo mater posadil v samokolnico in jo srečno pripeljal domov.

V izgnanstvu za mlade ljudi ni bilo nobene prilike, da bi se šolali. V nadaljnjih letih sem zaradi tega imela veliko težav. Vem, da nisem edina, a prepričana sem, da bi vsem tem prizadetim bilo potrebno na primeren način priznati škodo, ki so jo utrpeli zaradi ukradene mladosti in onemogočanja šolanja oz. izobraževanja.

Iskreno želim, da nihče od naših naslednikov ne bi doživel take ali podobne kalvarije.